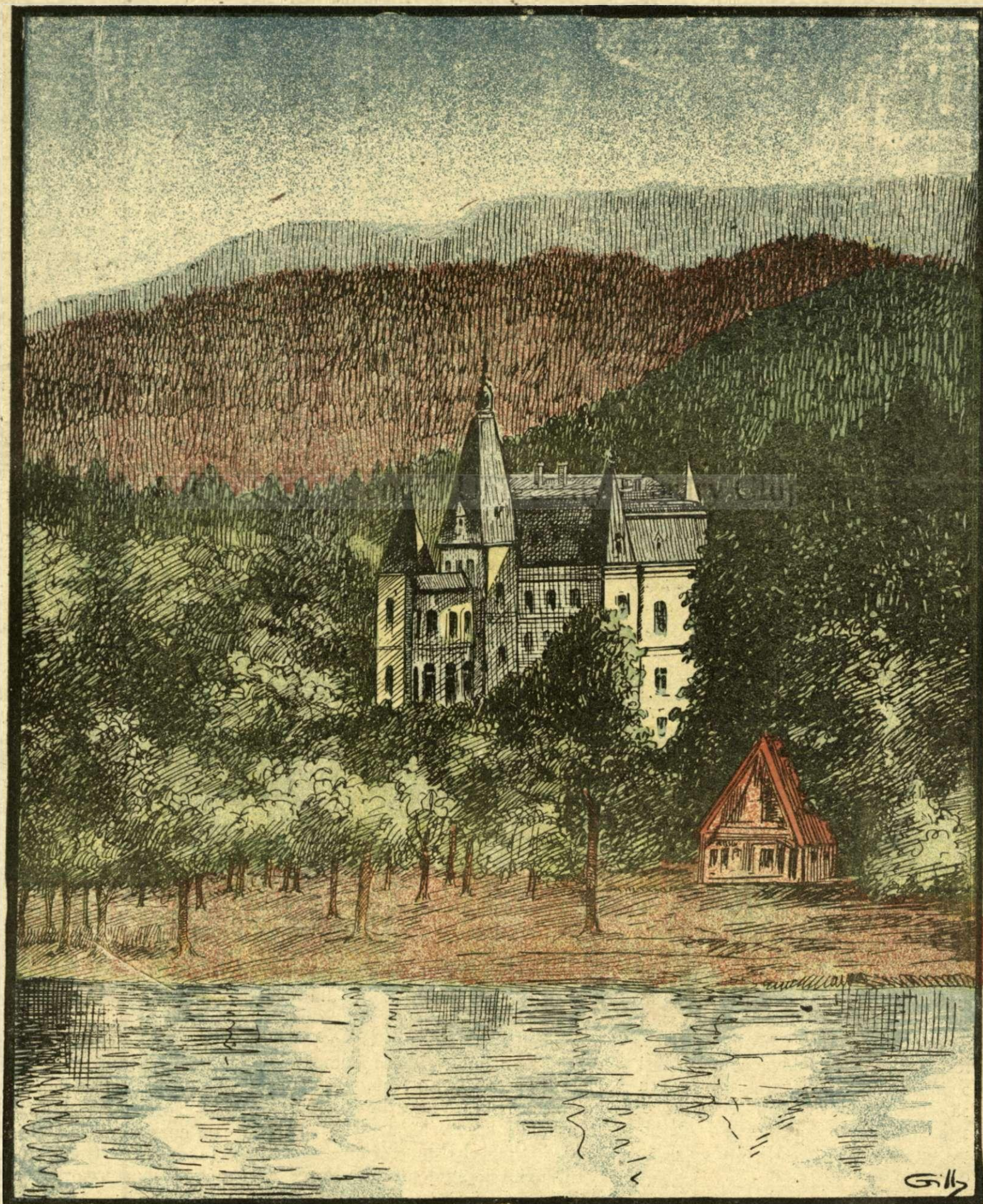


Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Vizita Suveranilor în Serbia



CASTELUL DIN BLEĐ (Iugoslavia) unde au fost găzduiți Suveranii noștri

Trivialitatea în literatură și în teatru

Un aspect al crizei morale de azi, determinat de starea economică în care ne găsim, e și tendința spre trivialitate și pornografie care se manifestă, dela o vreme, în literatură și în teatru.

Naturalia non sunt turpia. desigur, și de acest adevăr trebuie să se pătrundă arta cât mai mult. Dar una este să înfățișezi, în graiu sau în formă estetică, un adevăr firesc sau iconic din natură, și cu totul altceva să debitezi un întreg vocabular de nerușinari sub cuvânt că faci teatru, literatură sau artă.

Literatura antică. Cântarea cântării lor a lui Solomon, marile epopei greco-latine, abundă în superbe asemănări cu aparențe de imoralitate, dar care, în realitate, nu exprimă decât ingenuitatea sufletească a cântăreților și gânditorilor din vechile vremuri.

Sub impulsul rafinării gusturilor, în epocile care precedau decadenta ostentativă a vechii, înflorau artele de tot felul și nu cităm de pildă decât veacul lui Pericles, și epoca Renașterii, care învederează în întregime această convingere.

Acestea toate nu se pot compara însă cu tendința vremii noastre de a înlocui efectele de spirit cu acele care interesează deodreptul sensualitatea nevropatică a oamenilor.

În această direcțiune se scrie în unele reviste, așa numite umoristice și amuzante, și tot astfel sunt plătuite tot unele reviste de teatru care pun în scenă variate exhibiții ce țin locul afrodisiacelor din farmacii.

FILOSOFIE

— Poveste de uză —

— Omare și stăruț —

— Curios tip L... Seade, vorbește. Dar înțelege, odată, domnule, că prezența d-tale nu ne este plăcută.

— Doamne. Ce nenorociți oameni suntem L... Până în vârful nasului înmotăm într-o mare de convenționalități. Mă insultați și m'alungați numai pentru că sunt bărbat... Dacă acum, ar apărea aici, în baie să se scalde vr'o negustoreasă grasă, murdară, respingătoare, — dovadă, n'ați găsi o singură vorbă de protestare. Pentru că este o femeie? Și vă întreb: cu ce este mai demnă de atenția dv. această femeie ordinară și lipsită de orice educație de cât aș fi eu?

— Hm!... Dar ea-or' cum ar fi este o femeie.

— Dar ce este, la urma urmelor, un bărbat și ce este o femeie? O curată întâmplare și nimic mai mult. Și pentru această idioată întâmplare trebuie să fim eu bărbat mai jos de cât o ne-

Dar nu aceasta urmează să fie scopul cel adevărat al artei. *Decameroul* lui Boccaccio, care e citit cu plăcere de unele vârste, și n'ar trebui citit de toate vârstele, este operă literară care și-a immortalizat autorul, dar situațiile și scenariile sunt astfel întocmite, în cât simți că, sub formă ușoară sau frivolă a povestinilor *aparent* imorale, se ascunde un stil estetic și scânteeri de spirit neașteptate.

Teatrul lui Arthur Schnitzler — vorbind de ultima-i lucrare „*Hora*” (*Reigen*), care a impresionat adânc pe lupii moralisti din Germania, nu-i tot una cu opera lui Joubert care urmărea să ne defaima țara. Tot printre lucrările literare de artă rafinată se poate cuprinde și *Băetana* (*La Garçonne*) de Victor Margueritte, în jurul căreia s'a făcut atâta sgomot, neînțelegând în înțelesul că ar fi operă imorală.

Există deci un *distinguo* în materie de literatură și artă, în ce privește înțelegerea dacă o operă e imorală sau nu e.

Ceia ce seninătatea olimpică a artei nu poate aduce în altarul ei nu este rafineria stilistică și cizelată a stărilor firești, ci trivialitatea și pornografia, care, singurele, trebuie isgonite din acest demeniu.

Această distincție nu o poate face de cât un artist sau un iubitor al frumosului care știe, prin cultura ce posedă în această direcțiune sau prin bunul simț bine înzestrat, să deosebească rafineria în artă de pornografie și de trivial.

L. I.

gustoreasă grasă și murdară!... Nu e logic! Și este o nedreptate care ni se face de secole nouă bărbaților?

— Dta însă uți pudicitatea feminină! spuse Liza, strângându-și picioarele sub trepte și acoperindu-și genunchii cu mâinile.

— Pudicitatea feminină! Omului trebuie să-i fie rușine de fapte urâte: de un furt făcut, de un omor. O femeie urâtă se rușinează de neajunsurile ei fizice: de picioarele ei prea subțiri, de pieptul ei prea slab (doamna din apă se îndreptă, ceea ce puse și mai mult în evidență pieptul ei frumos); dar de ce s'ar rușina o femeie frumoasă? Dumnezeu a creat-o frumoasă, a înzestrat-o cu toate harurile și dacă ea le ascunde ofensează pe eternul, pe a tot înțeleptul Dumnezeu.

În cuvintele studentului era ceva liniștitor și alintător. El luă mâna Elisei care atârna pe genunchi și sărutând-o spus:

— Ce poate fi mai frumos de cât mâna aceasta, cea mai deplină creație a naturii!

— Vai! cu un ușor strigăt și re-

trase mâna Liza. Mari, el 'mi sărută mâna... Vai! El s'a și așezat lângă mine. Domnule, pleacă imediat de aci.

— Imediat, făgădui studentul... Imediat... Numai 'mi pare foarte rău (vocea lui deveni într'adevăr tremurătoare) — pentru ce la un bal orice dobitoc de cartofor sau orice alt mizerabil de bărbat poate să-ți sărute mâna și eu un tânăr așa de liniștit și așa de modest...

Mari lovi apa cu mâinile și izbucni într'un hohot de râs.

— Modest!... Frumoasă modestie! Intră în baja femeilor, se urcă pe treptele băii, ia cearșaful și șeade... Pleacă imediat de aci! Nu-ți dau voie să mă privești!

— Dar ce este privirea? — spuse gânditor studentul... Nu este și ea o convenționalitate? Uitați-vă, spre pildă la mine. — vă rog, priviți-mă cât voți — nu'mi face niciun rău!

— Mare procopseală avem de văzut — spuse Liza și aruncă o privire repede studentului.

— Petrescu! — se auzi de dincolo vocea plătuită a tovarășului său. Te înapozi, în curând?

— Ah! eu am și uitat. — și aduse aminte Petrescu. Acolo, m'așteaptă un prieten. M'am lăsat de vorbă cu dv. și l'am uitat. De altfel Iliuță... Vin'o aci!

— Ce ai înebunat? — supărată 'l întrebă Liza... pe cine mai chemi încă?

— Pe un prieten al meu... V'asigur nu e în stare s'ofenseze o muscă... Vă rog chiar să'l domesticiți. Între oameni puțin cunoscuți se pierde cu totul... Te recomand tactului și bunei d-voastră atenții.

Apăru și capul lui Iancovescu.

— De... de fapt, mesdames, — timid începu el, privind rugător spre femei, totul e o convenționalitate. Într'un teatru ați cânta...

— Apropie-te, — surâse cu condescendență studentul. — Șezi aci. Uite ai și tu un ștergar să te învelești.

— Ce nerușinare! — strigă Mari. Prosopul meu! 'Mi închipui ce voi spune bărbații noștri când se vor înapoia din oraș și vor afla.

— Nu vor afla nimic — o liniști Petrescu. Noi nu le vom spune nimic. Vă recomand pe d. Iancovescu, contabil și om de afaceri. Cântă admirabil. Dacă veți insista avem să vă vizităm — o cafeluță neagră și o dulceață — atâta și nimic mai mult și el va cânta tot ce doriți. Pian, aveți?

— Totuși, spuse Liza, dând din cap, cum ști să te inviți singur.

Iancovescu tremurând și ascunse mâna sub ștergar și clănțănind din dinți îngână:

— De fapt, invitația ce este o invitație?... O convenționalitate, dacă privești serios.

— Așa. 'l aprobă studentul. Așa. Iliuță, dă-i înainte, ai început să te cămintești.

El sărută din nou mâna Lisei și cu respect îi spuse:

— *Mergi pentru invitație. O să venim. Până una alta însă, la revedere. Imbrăcă-te-vă. Iar noi vășteptăm la eșire.*

Spre villa Roșie se înapoiau toți patru. Studentul ținea de braț pe Mari care era veselă și toată roșie de mulțumire și îi vorbea:

— Dacă te-aș săruta la urma urmelor, ce ar fi? Ce este un sărutat? Dacă judeci bine.

— El nu este decât o convenționalitate, adăogă contabilul ducând pe umeri cearșaful și prosopul... La urma urmelor judecând.

— Bine înțeles, dacă judeci așa, — spuse distrată Elisa și îl luă de braț.

Damian



Intr'o Duminică era...

*Intr'o Duminică era
Atunci când iară-și singurei
Am pribejit
Și ziua'ceia ne'mbia
Cu frumsețea sfânt'a ei
Spre nesfârșit.*

*Și mult de tot, prea mult am mers
Pe drumul nostru plin de flori
Și cânt sublim
Dar toată firca era vers
Și ne'ndemna cu-atâți fiori
Să rătăcim.*

*Și numai când la asfințit
Văzută-am soarele aprins
Numai vâpăi,*

*Am stat în loc ne-am odihnit
în brațe dornic ne-am cuprins
Ca și întâi!...*

I. A. Nichita Botoșani



FULGI DE SOARE

Vaporul săgetează marea, și valurile, frânte în două, lovesc în coasta stăpânită, ca'ntr'un popas de stânci bătrâne.

Un far, prin nesfârșita noapte, deschide poarta năzuinții; celui ce-și ține ochii în besună, și pumnii încremeniți, pe frunte...

Din cer, o dungă de lumină, desmerdă a bordului tăcere; când două umbre apropiate, ca doi vlăstari răsteliți pe un câmp, făgăduința și-o intrupează, prin șoapte, adânc, tănuitoare, și apoi... se perd singurătății, în plânscte, câte-un răstimp...

La ce măș mai gândi în urmă, prietenă, doar știu prea bine: nu las de cât copilăria îngenușiată la hotar: un sir de ani, perduți în haos, cu

fruntea înfășurată-n doliu, și atâtea rugăciuni spre ceruri, desvăluite în zadar...

Mai ias pe mama; mama însă, de mult nu mă mai crede al ei; doar țărna încă jilăvită de dăra lacrimelor mele, să-și crească floarea amintirii; vlăstar cu foi însângerate, ca să se aplece ca un cântec, sub dunga pașnicilor stele...

Nădejdea ce mă mai conduce, pe drumul ținut cu vraja deșertăciunilor prin viață: ești Tu, frumoasa mea: dă-mi gura; dogoarea ei, să-mi toarne în suflet, făgăduinți neasemănate, și n calea noastră să-și desbrace, cântarea apelor făptură...

Din cer, al stelelor jaratec, muiat în valuri spumegânde, rărește firile

noptării, până la țarm ne vom opri, cu același cântec plâns pe buze, cu același vâl de înstreinare: dar depărțările visate, bucurătoare ne-or primi...

Și opriți acolo, unde zarea, plutește în gol ca-o lumină; vom reîncepe o viață nouă; cântând pe câmpuri streinate; și cerului vom da slăvire, când pe sub pomi bătuți de brumă, trecutul nostru se va perde ca niște slove întunecate...

De-odată, marea se'ncreuntă; iar valurile infuriate se'naltă peste bord și apoi... împing la fundul veșniciei, tăcerea celor două umbre...

Zadarnic te mai plângi spre ceruri, când te pândește nenorocul, din leagănul copilării...

George Nutzescu

Petrogradul sub bolșevici și acum o sută de ani

Ce-au făcut bolșevicii din capitala Rusiei

Prieteni comunismului vreau să arate că în Rusia, în urma revoluției care a făcut ca bolșevicii să introducă comunismul în această țară, a devenit un adevărat rai pământesc. Acești prieteni ai comunismului stăruiesc chiar ca și în alte țări să se întindă blagoslovitul rai din Rusia și nu se înlătură de la nimic spre a convinge restul omenirii că în Rusia este bine.

Înainte clocotea viața comercială a acestei ferestre a Rusiei și care acum este acoperit de apă, iar vapoarele și încărcăturile de mărfuri stau în părăsire. În apă se văd grămezile de pământ și murdării cari au fost depuse aci cât timp a mai lucrat portul; iar de linia de tramvai care aducea lumea în port a rămas amintire doar stâlpul și o cutiuță spartă care



Petrogradul după revoluție. — (Un palat administrativ părăsit și devastat)

Păcat că propagandiștii aceștia ai fericirii oamenilor pe pământ nu s'au pus de acord cu artiștii ruși rămași în Rusia în raiul pământesc, căci aceștia zugrăvesc cu totul un alt tablou al vieții din fostul imperiu al țarilor. Pictorul Dobujinski ne dă în două tablouri, două pagini din viața actuală a Petrogradului. Într-una se zugrăvește cheul Petrogradului, unde

indica mersul și direcția tramvaelor.. Trist tablou, de ruină și părăsire! Urât rai!

Tabloul celalt reprezintă un fost palat administrativ, o scară monumentală care odată ducea la acest palat, un leu de bronz care susținea rezemătoarea scării, un felinar spart. În zare se văd casele Petrogradului. Nici un geam la o fereastră, pustiul

Numai leul a rămas neridicat, se vede că a fost prea greu pentru spatele unui tovarăș egalizator de averi. Și într'un tablou și în cel'alt nici o figură omenească.

Dar cine mai poate trăi în acest haos de moarte și de îngheț?!
Și ca o ironie la aceste două tablouri ale raiului actual din Petrograd,

nic, și a ales o imagine die acum o sută de ani. Și totuși și acesta este îngrozitor de superior față de cea pe care au zugrăvit-o bolșevicii în cinci ani de gospodărie.

Căci bolșevismul nu numai că n'a adus progres dar a întors țările în care s'a produs cu mii de ani în urmă.

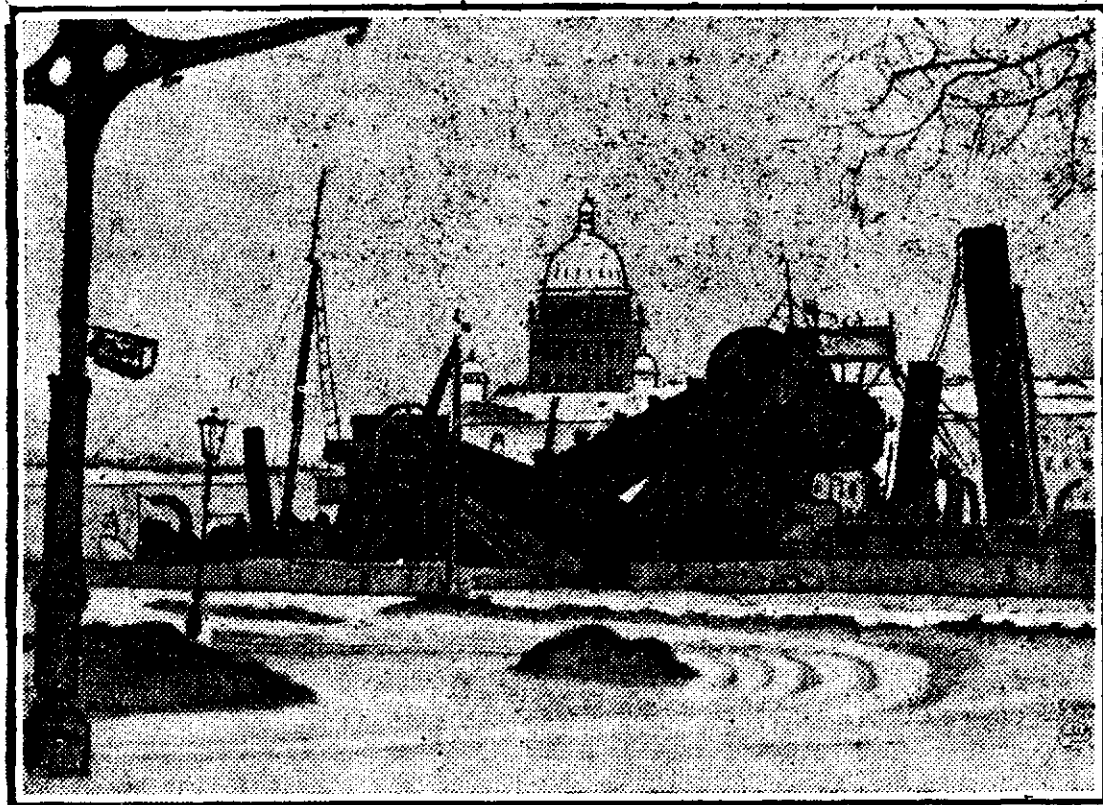
Și totuși sunt amatori și de o așa

etenie cu natura. A observat fenomenele, le-a făcut să se nască în fața sa ca să-i poată mai bine descoperi raporturile, El studiază mecanica generală, legile echilibrului și acelea ale luminei. Fondează geologia, face anatomia omului, a calului, analizează sborul păsărilor. El n'a despărțit acțiunea de gândire, gândește ca să lucreze. Manuscrisele sale sunt pline de mașinile pe cari le-a inventat: tunuri mobile, punți, baloane, aparate de aviație construite pe principiul mai-greului de cât aerul, printr'o aplicație a sborului pasărelor. În „Tratatul de Pictură”, el aduce la principiile sale teoretice arta pe care a reînnoște în acelaș timp. Originalitatea sa constă în minunatul echilibru al unui suflet care face să conspire într'o puternică armonie facultățile pe cari alți oameni nu si le împart de cât opunându-le.

Publicarea manuscriselor sale a permis posterității să intre în intimitatea geniului său. Nu se cunoaște sculptorul, muzicantul, poetul, ce a fost, de cât prin legendă. Ca pictor, a lăsat numeroase desene, picturi rare cari sunt îndeans pentru gloria sa. Ceia ce le dă farmecul, neperitor. în eternitate, e că sufletul său trăește în aceste opere, având bogăția și complexitatea de care savantul și arsubtilă s'a pătruns până în cea mai subtilă și intimă fibră a divineisale ființă omenească!...

Nimeni ca el n'a pus mai multă inteligență în sentimentul său, mai multă curiozitate în gingășia sa, mai mult spirit în niște imagini făcute pentru delectarea și bucuria ochilor. Nimeni ca el, n'a apropiat mai mult reveria de gândire.

Din picturile ce au rămas de la Leonardo da Vinci, „Joconda” e poate cea mai curată imagină a uriașului său geniu. Ea și-a pierdut prima sa strălucire, nu mai are, față de culorile vieții, acea realitate împinsă până la iluzie, despre care vorbește și pe care o iubea atât de mult da Vinci. Și, cu toate acestea, dintre toate figurile ce s'au pictat, nu există una mai vie. „Joconda” nu e o imagină, e o persoană; e cunoscută, i se vorbește; ea își are dușmanii și admiratorii săi, Printr'un privilegiu unic, fiind atât de individuală, e simbolică. Ea nu mai culege declarațiile poetilor; a vorbi de ea e atât de banal în cât nimeni nu mai are curajul să-i închine imnuri de admirație și de tainică iubire. Frazele au fos deci lăstate în domeniul eternului feminin. De fapt, „Joconda”, nu e un tablou al căruia imagine în minte să se prelungească într'o lungă reverie. Reveria noastră e făcută din imagini cu contururi mișcătoare, nouri cari trec și pe cari emoția le colorează. S'ar putea crede prin aceasta în atâtea subînțeleșuri, în atâtea sacrificii în executare, ceva nehotărât sau atenuat. Reveria lui Leonardo da Vinci a fost o reverie inte-



Petrogradul după revoluție. — Cheiul și portul Petrogradului.

revista rusă care reproduce cele două imagini ale Petrogradului după revoluție mai reproduce și o gravură veche de acum o sută de ani, din timpurile de barbarie ale Rusiei!

N'a vrut să reproducă tabloul celor ce erau cu 5 ani înainte de bolșevism, căci contrastul ar fi fost prea puternic

antichitate și doresc să vadă peste tot locul aceeași pustietate, aceeași mizerie, aceeași moarte, pe care ne-o zugrăvește pictorul rus în tablourile sale așa de vorbitoare în durerosul lor adevăr

D. I. D.

Francisc I, Leonardo da Vinci și „Joconda”

— Urmare și sfârșit

În aceste volume, existente astăzi, există materialele unei mari opere pe care el n'a isprăvit-o nici odată; puterile l-au trădat. Abia în vârstă de 64 de ani, el părea a fi avut mai mult de 70 de ani, paralizia îi crispează mâna și-l împiedecă să săvârșească lucrări noi. El a lucrat prea mult, a gândit prea mult, a suferit prea mult. Slăbca din ce în ce mai mult. A rămas mai multe luni bolnav; înmoartea îi sequestră încetul cu încetul corpul său robust.

Se cunoaște legenda care a făcut pe marele artist să moară în brațele regelui Franței, prietenul și augustul său protector. Pentru că a bănuț în el pe unul din cele mai rare spirite pe care le-a reușit natura, pentru că i-a arătat un respect filial, pentru că i-a dat puțință să aștepte cu liniște moartea, Francisc I a meritat să se creieze această legendă și a cutreerat atelierile Florenței, unde Vasari a primit-o. Adevărul însă e că, în ziua morții lui

Leonardo da Vinci, regele Francisc I era la Sain-Germain-ex-Laye, cu toată curtea sa, nefiind mai puțin adevărat, pe de altă parte, că vestea acestei morți a zguduit puternic pe augustul protector și devotatul prieten, și a deplâns-o până la sfârșitul vieții sale.

Leonardo da Vinci nu e numai unul din cei mai rari pictori ai Italiei, el e un geniu universal; e un mare savant ca și un mare artist; a descoperit adevărul cu aceeași putere de invenție care i-a servit să creze frumusețea. Cu mult înainte de Bacon, cu mai multă precizie, fără nici un amestec de scolastică, el a formulat regulile metodei științifice: observația și experiența ca principiu, expresia matematică ca termen:

„Nici o investigație omenească nu se poate numi adevărată știință, dacă ea nu trece prin demonstrațiile matematice.”

El n'a căutat adevărul în cărți; el a trăit într'o perpetuă legătură de pri-

lectuală, o bogăție de imagini precise, de idei impezi, a căroră complexitate l-a fermecat fără a se înstrăina, de „el însuși”. El și-a analizat emoțiile fără a și-le fi slăbit. Nu vorbește de mâinele lungi și fine ale acestei „Jocondă” fără de care ea n’ar fi „ea-însăși”, nici de undele ușoare ale părului ei, cari se prelungesc pe gât; priviți însă draperiile, cutele mânecelor pe brațe, până la broderiile fine ale corsagiului; ea e în fața noastră așa cum am văzut-o Leonrado, da Vinci în atelierul său din Florența.

Și aceasta nu înseamnă că totul e în acelaș plan, trebuie o sfortare de atenție ca să se poată întrezări aceste detalii și însemnătatea lor; pictorul simplifică, fără a sacrifica nimic, după natură, prin jocul luminei și al umbrei, ducând mintea și numai un cap-o de operă de sentiment și de viață, ci un capo-o de operă de sânge-rece și de voință; pictorul și realistul se rivalizează în această clasică operă. Misterul acestei opere e misterul geniului chiar în care conștiința alimentează iubirea, și curiozitatea, astfel, nu servește decât să facă frumusețea însăși, și mai suavă și fermecătoare!

Petru T. Gădel



AMINTIRILE MELE

cu ocazia alegerii și glorificării eroiului necunoscut

Joi seara mi-a spus D-l Locot. o veste foarte bucurătoare, că eu am să aleg pe eroul necunoscut al României Mari. Tot atunci dumnealui ne-a explicat mie cât și clasei întregi ce însemnează eroul necunoscut. În războiul cel mare au murit mulți eroi, de al căror nume nu se știe. Dintre toți s’au desgropat numai zece, care unul era ursit de bunul Dumnezeu ca să-l aleg eu. A doua zi la ora 7,30 seara împreună cu D-l Locot. Cernăianu, educatorul meu, am plecat la gară. Trenul fiind întârziat m’am plimbat pe peronul gării așteptând cu cea mai mare nerăbdare. Însfârșit, sosi și trenul. Ne suirăm și peste douăzeci de minute locomotiva dă semnalul de plecare. Fiind loc bun în tren m’am culcat. La Pitești deșteptându-mă am văzut cum soarele, se ridicase pe bolta cerescă. Ședeam în compartiment la fereastră admirând într’una frumusețile naturii. Păsările ciripeau și mieluseii pe lângă mamele lor săreau și sburdau pe câmpul nedescris de frumos iar din loc în loc muncitorii lucrau încet în aerul cel curat și îmbalsămat cu toate mirosurile florilor de câmp. Toate acestea parcă te fermecau și nu te-ai mai fi oprit de a privi.

Despre toate acestea poetul zice :

*In aer ciocârliă, pe casă rândunele
Pe crâncile pădurei un roi de păsărele*

Colaboratorul războiului

— SATIRA —

*Un strein cu neastâmpăr, om isteț din acei care
Vrea să vadă și să știe tot ce e prin lumea mare,
Fie bune, fie rele și foloase și nevoi,
Dus de’ndemnul firii sale, rătăci și pe la noi
Și văzu’n orașul nostru, mișcând pașii lui pe stradă,
Și văzu schilozi mulțime, și văzu schiopi o grămadă
— O, așa e, zise dânsul, așa e cu-adevărat.
„Că aici, războiul crâncen mai cumplit a secerat”.
— Secetă războiul strașnic, un localnic îi răspunse,
„Dar nespusa lui urgie, numai dânsa nu ajunsese,
„Ci găsi — prezent oribil și sinistru viitor —
„Ci găsi ca să-l urmeze ager colaborator :
„Căile noastre ferate,
Eminent administrate,
„Cum aiurea negreșit.
„Nici că s’a mai pomenit,
„Care sprintene, active și mereu nep-ăsătoare,
„In oricare zi d’a rândul, rupe mâini, tae picioare !*

N. ȚING

*Cu-o lungă ciripire la soare se’ncălzește,
Și pe deasupra bălții nagățe se’nvârtesc.*

La ora 6,30 am auns în Chitila. La 7, am plecat spre Mărășești. Am văzut o câmpie foarte mare. Din loc în loc, rânduri, rânduri de tranșee. Unele se surupaseră iar celelalte au rămas ca amintire și celorlalți copii ai României Mari.



AMILCAR SANDULESCU

Vântul cel cald adia iarba care crescuse, iar odinioară în loc de iarbă era Românu care lupta ca un leu pentru întregirea neamului Românesc.

In timpul luptelor poate soarele nici nu se mai vedea; iar acum sfân-

tu soare își trimite razele lui pe câmpia Mărășeștilor udată cu sânge românesc.

Luni la ora 11,30 m’am prezentat la d-l Ministru de război, care m’a poștit la masă.

In sfârșit sosi și ora 3, oră divină când trebuia ca eu să aleg, pe acela ce odinioară s’a jertfit pentru scumpa lui Patrie. Când am ajuns la biserică, stătcam ca pe ghimpi, abia așteptând momentul când să intru în biserică să văd cele zece sicrie. Când intrai în biserică, văzui biserica veche, care eu mult mai înainte îndurase atâtea și atâtea gloanțe care o ciuruiseră. Înăuntru erau înșirate pe două rânduri, osemintele acelor zece croi, cari se jertfiseră pentru întregirea neamului.

Preoții îmbrăcați în odăjliile lor strălucitoare, băeți de liceu, copii de clasele primare și poate prin mulțimea aceia așa de mare, era și un copil orfan, îmbrăcat jerpelit așteptând momentul alegerii ca să vadă și el unde să arunce flori ca și când ar fi aruncat pe tatăl său.

După ce s’a terminat slujba bisericească, eu împreună cu d-l Ministru am dat ocol celor zece cōsciuge.

D-l Ministru mi-a spus că s’aleg eu pe care voese.

O mare tăcere s’a făcut în biserică. Eu, m’am dus înaintea celor zece sicrie tremurând și emoționându-mă deodată m’am dus la sicriul al’patrulea și îndemnat de conștiință, am pus mâna pe el. In momentul acela un mare fior mi-a străbătut tot sufletul și mi-a venit pe buze cuvintele : „Acesta este tatăl meu”. Ingenunchind m’am rugat : „Doamne, Dumnezeul meu, ai în pază pe toți eroii neamului; ai și pe tatăl meu”. Sufeltul mi s’a simțit curat și liniștit.

Iată, ce-am înțeles eu prin cuvintele : „Acesta este tatăl meu”. Dintre eroii necunoscuți s’a ales unul, care a fost chiar ales de mine, ca să fie

tată celor ce le-au murit tatăl, sau să fie frate celor ce le-au murit fratele.

După aceea, cele două sicrie au fost luate să se înmormânteze lângă ceilalți frați ai lor. Eu am mers cu d-na Mărdărăscu, în automobil. Ce căldură mare era! Numai din din când în când, adia vântul căldicel de primăvară.

Însfârșit, după multă cale am ajuns la cimitir. Cei două eroi, au fost înmormântați cu mare cinste și onoare. După ce s'a terminat slujba bisericească, am plecat împreună cu doamna Mărdărăscu și d-l Ministru la biserică.

La biserică s'a luat sicriul ales de mine și am pornit la gară.

Câtă durere! Oamenii plângeu, alții suspinau și însfârșit copii urmați de mamele lor aruncau tot mereu flori. Până când și aviatorii din mer-sul lor cel lin cu aeroplanelor, aruncau flori.

Când am ajuns la gară, sicriul a fost așezat într'un vagon mortuar. Dea-bea s'a așezat sicriul, căci a și început să plouă.

A doua zi, la ora 10, m'am prezentat la domnul ministru, fiind invitat de dânsul.

D-lor au un băiat deștept și foarte milos care se numește Vlad. M'am jucat cu dânsul până la ora când a sosit domnul ministru.

După ce am luat masa, Vlad mi-a arătat un câine care găsea tot ce ascundeai. Prin aceasta se vede, câtă inteligență are un animal.

La ora 2.30, a venit d. locotenent Cernăianu cu care m'am dus la gară.

Pe ambele trotuare era mulțime mare de armată, domni, copii și d-ne, care așteptau cu nerăbdare sosirea eroului necunoscut. La ora 4 am auzit sunetul goarnei care suna onorul. Eu m'am întrebat: „Ce să fie?”. Dar deodată s'a văzut venind Alțea Sa Principele Carol căruia m'am prezentat. Ce fericit mă simțeam și mai ales când am dat mâna cu Alțea Sa și cu Majestatea Sa Regele Ferdinand I.

După aceea eu am trecut pe peronul gării. La ora 4.30 s'a văzut venind locomotiva împodobită cu steaguri naționale, a trenului special cu care sfintele oseminte au fost aduse dela Mărășești. Sicriul era așezat pe vagonul platformă; din amfore așezate în cele patru colțuri se ridica fum de tămâie, iar patru soldați făceau de gardă.

După ce s'a ținut slujba bisericească, sicriul a fost așezat pe afetul de tun; cordoanele erau ținute de domni generali. Când sicriul a fost gata, a pornit spre biserică Mihai-Vodă, urmat de Alțea Sa Regală Principele moștenitor, d. ministru de război și în stânga d-lui, mergeam eu.

Când am trecut pe dinaintea Palatului Regal, am văzut Familia Regală, care privea onorific și se făceau eroului necunoscut. În sfârșit după multă vreme, am ajuns la biserică.



Vedere pe Neva și Bursa din Petrograd, (gravură de acum 100 de ani).
(Vezi articolul în pag. 3)

După ce s'a terminat slujba m'am întâlnit cu d. colonel Cicerone Săndulescu, cu care m'am dus în oraș.

D. ministru de război mi-a ordonat ca Joi, la ora 8, să fiu la biserică.

Dela biserică ne-am dus la fotografia Julietta, unde m'am fotografiat. După ce am luat masa m'am dus la niște prieteni ai domnului locotenent unde m'am culcat.

Marti și Miercuri, am stat tot în București, unde am vizitat Muzeul Zoologic și alte instituții.

Joi, la ora 8, m'am dus la biserică Mihai Vodă și m'am prezentat d-lui ministru, unde am văzut și pe Alțea Sa.

La ora 9, a pornit cortegiul, la Parcul Carol, locul de odihnă al eroului necunoscut. El era urmat de A. S. R. Principele Moștenitor, d. ministru de război, Casele mi li tare: Regală și Princiară, Președinții Corpurilor legiuitoare, membrii guvernului și foștii miniștri. Pe la ferestre erau copii, domni și doamne, cari aruncau buchete mari și mici de flori. La fiecare biserică carul funebru se oprea și preoții țineau slujba bisericească pentru ca să se odihnească cu bine în împărăția cerească.

După multă cale de mers, însfârșit am ajuns la locul mult dorit.

La Parcul Carol am găsit pe Majestatea Sa, Majestatea Sa Regina și pe A. S. R. Principesa Elena.

Majestatea Sa a ținut o cuvântare prin care a arătat cât de viteaj a fost neamul românesc. Majestatea i-a pus o coroană de flori și l'a decorat cu ochii plini de lacrimi, iar delegația marilor țări, au depus și ei câte o coroană, prin care arătau cât de viteaz s'a purtat neamul românesc.

Moștele depuse în preajma Muzeului Armatei, din Parcul Carol I, simbolizează pentru generația de azi și pentru generațiile cari vor veni, jertfa sutelor de mii de ostași cari, cu bărbăție, și disprețul de moarte al românului, pentru apărarea moșiei strămoșești, au înfruntat ploaia de foc în care s'a făurit coroana României-Mari.

Acele osemninte reprezintă pe soldatul necunoscut, la mormântul că-

ruia Româniea toată își pleacă genunchii.

Soldatul necunoscut are sute de mii de nume pentru că el este întruparea jertfei tuturor acelor cari cu sângele-lor au udat pământul, din care a răsărit mândrul copac al României.

După aceea m'am dus la d. general Munteanu care m'a poftit la masă. La d-lui acasă am stat până la orele 5 când a venit d. locotenent Cernăianu și m'a luat.

Noi ne-am întâlnit cu d. colonel Săndulescu, cu care ne-am dus la gară. După aceea ne-am dus cu automobilul la șoseaua Kiseleof, care era făcută din timpul ocupațiunii rusești. Am văzut poarta pe unde au trecut Majestatea Sa Regele, după ce s'a încoronat la Alba Iulia. Un mare palat pe care l'am văzut a fost al lui Cantacuzino.

Când ne-am întors ni s'a întâmplat neplăcere, că ni s'a spart camera la automobil. Când am fost gata am plecat de am luat masa. După masă noi ne-am dus și ne-am culcat. A doua zi am plecat la liceu.

Și astfel am scris eu amintirile mele!

Săndulescu Amilcar



LUNEI

Soră bună cu Pământul,
Sclava lui, stăpâna lui,
Câte n'ai văzut în drumu-lu.
Tu, din viața timpului.

De atâtea veacuri, Lună,
Toți poezii te-au cântat.
Copleșiți toți de-al tău farmec.
Și pe toți i-ai înșelat

Râzi tu Lună de ei, oare
Astru mort și oropsit
Ce te scalzi în sloiu de ghiță
Pe acelaș drum croit?

Stellan Delacâmpina



ARTA VERSIFICĂȚIEI

Ce zicea despre ea maestrul Al Macedonski

Când Grecii și Latinii au considerat versurile ca pe un graiu al zeilor și-au dat, desigur seama de greutatea cu care se face un vers, o poezie, o poezie nemuritoare. Ei au voit prin această calificare să le retribue importanța meritată lor și acelor oameni cari, mai apropiați prin suflet și cugetare de zei, — pot să compună în viața lor câte-va din aceste fraze dumnezeiești ce se numesc poezii.

Tinerii care scriu versuri să nu creadă totuși, — ori cât de perfectă ar fi versificarea lor, — că vorbesc graiul zeilor, sau mai bine zis că sunt poeți. Poezia fiind ceva de sine stătător, ceva care se strecoară în versuri fără conștiința poetului și rămâne acolo, ca o zână.

Această zână poate să ne apară dintre versurile într'adevăr inspirate, după cum o putem vedea în luminile unui peisajiu frumos sau în vre-o situație poetică.

Înainte de a căta să analizăm și să destăinuim cum se poate ademeni această vrăjitoare spre a o face să bine voiască a-și alege locuința în scrierile noastre, trebuie să arătăm chipul în care i se poate clădi o locuință demnă de frumusețea ei, adică corectitudinea versificației de la care se poate trece la toate rafinamentele moderne ale formei clasice.

Se va vedea mai târziu în ce constă rafinamentele ce se pot aduce formei clasice ale versurilor. Deocamdată trebuie să spunem că maestrul Al. Macedonski nu admitea versurile așa zise, decadente, cu toate că în tinerețe fusese unul dintre promotorii mișcării decadente în revista belgiană „La Valonie”.

În românește nu a scris de cât o singură poezie în formă decadentă; adică cu versuri alternate de un număr neegal de silabe.

Această poezie, intitulată „Hionov” este singura de acest gen ce a fost menținută de poet spre a face parte din opera sa completă; și aceasta din considerațiuni asupra cărora vom reveni mai târziu. Deocamdată trebuie să spunem că forma elastică era singură admisă de dânsul ca fiind susceptibilă de evoluțiuni artistice.

Această formă consacrată astăzi, constă în simetria versurilor lor, fiecare având un număr egal de silabe, cu cel cu care rimează. Toate aceste reguli sunt știute și au o importanță tot atât de mare ca și „cenzura” accentelor tonice și rimele cari cu cât sunt mai rare și mai frumuse, cu atât dau versului un aspect mai nobil și original

Nikita Macadonski

Mărturisire

Eu nu mai pot iubi!

Pornirea

iubirei sincere

s'a stins

în inima-mi!

Azi sunt cuprin,

de-o poftă de-a-nșela iubirea,

căci m'a-nvățat a suferi.

Azi sunt ca fluturile

care sărută fiecare floare,

și zboară

fără-a reveni!...

Azi sunt ca vântul

ce desmiardă

și mugurii îmbobociți,

și trandafirii înfloriți,

dar timpul

nu mai vrea să-și piardă

decât o clipă de plăceri,

și trece iarăși

mai departe,

și-aceleași sărutări împarte,

și-aceleași false mângâeri.

Și dacă azi

mă uit la tine,

și cat în ochii tăi senini,

iar ochii-mi sunt

de lacrimi plini,

în pieptu-mi e numai suspne,

pe care nu le poți ghici,

căci sunt

ca fluturile

care sărută fiecare floare,

și plâng

că nu mai pot iubi!...

Conomy



Insemnările unui trecător

Intr'o stație balneară.

Intr'o stație balneară, unde intimitatea nu poate să aibă caracter de indecență, căci costumele de baie sunt cu dibăcie simplificate, am înțeles ce este obligația de a tăcea.

Taci de obicei, din cauza primejdiei de a vorbi ferindu-te de cei, pe cari-i socotești maimult, sau mai puțin superiori. Dar tot așa de prudent taci, ca să nu fii auzit de cei, pe cari-i socotești inferiori. Și taci între egali, ca să nu-și faci despre tine părerea, că... nu ești civilizată, împărțind secrete, ori făcând indiscreții.

Așa, tace militarul, ca să nu se afle de la el, știri asupra... apărării naționale; tace preotul, ca să nu-și piardă taina de confesor; tace medicul, ca să și avocatul, pentru motive, cari susțin secretul profesional; tace oelibatul fiindcă așa dictează imperativul cavalerismului; tace femeia, — ea care vorbește așa de mult — căci nu-și poate compromite situația; tace bărbatul însurat, ca să nu-și strice

casa; și credeți-mă, că tace și ziaristul, care nu știe nici odată ce-i discreția profesională.

Tace așa dar toată lumea; tac și soacrele și chiar amantele.

Dar tac, fiind că toți și toate știu că ar spune acelaș lucru banal, după ce ochii tuturor s'au fixat când lacomi, când poftitori și indiscreți asupra trupurilor mai mult de trei sferturi goale, ce se mișcă pe plajă, provocătoare.

Trab



Mă bat cu toți

Un român se întâlnește

C'un jidan voinic și gros

Și începe a sa vorbă

Precum stă și scris mai jos :

„Bună ziua, frate Șloime !” ..

„Să trăești, bade Costan,

Ce-i mai nou ?... ce mai s'aude,

Unde-ai fost tu de un an ?” ..

„Unde-am fost ?... ia pe la fronturi,

Prin tranșee am trăit,

Am răbdat nevoi cam multe,

Nopti de-a rândul n'am dormit !” ..

„Nu mai zi !... e rău pe-acolo ?” ..

„Rău ca rău... da iadu 'ntreg,

Și îmi fac o cruce mare

C'am scăpat de-acel înec !” ..

Dar să-mi spui tu, Șloime dragă

Cum te lauzi, ce-ai făcut,

Fosta-i tu pe la bătaie

Și pe unde te-ai bătut ?” ..

„Ooi vei mir !... te rog, Costan

Doar războiul nu-i negoț,

Căci de-ar fi „gheseft” la fronturi,

Atunci, zău, mă bat cu toți !” ..

Grest Horia Pascanu



Correspondența redacției

Vasilii-Bârlad. — „Streinul” este o schiță confuză, fără subiect aproape, de și are oare care calități. Nu se publică; mai încercați.

Bauer-Botoșani. — „Cugetările” sunt banale; așteptăm ce ați promis despre Eminescu.

Costea-Râpile. — După „Zadarnic” vedem că s'ar putea să aveți mai bune.

B. Hoinaru. — „Cântec” nu se publică, așteptăm lucruri mai superioare.

Aurel Dumitrescu. — Altele poate, poezia trimeasă e prea prozaică în expunere.

D. D. D. — Se publică „Strein”, „In nopate” „Fieți somnul lin” și „Dor”.

I. B. S. Petrescu. — Nu se publică.

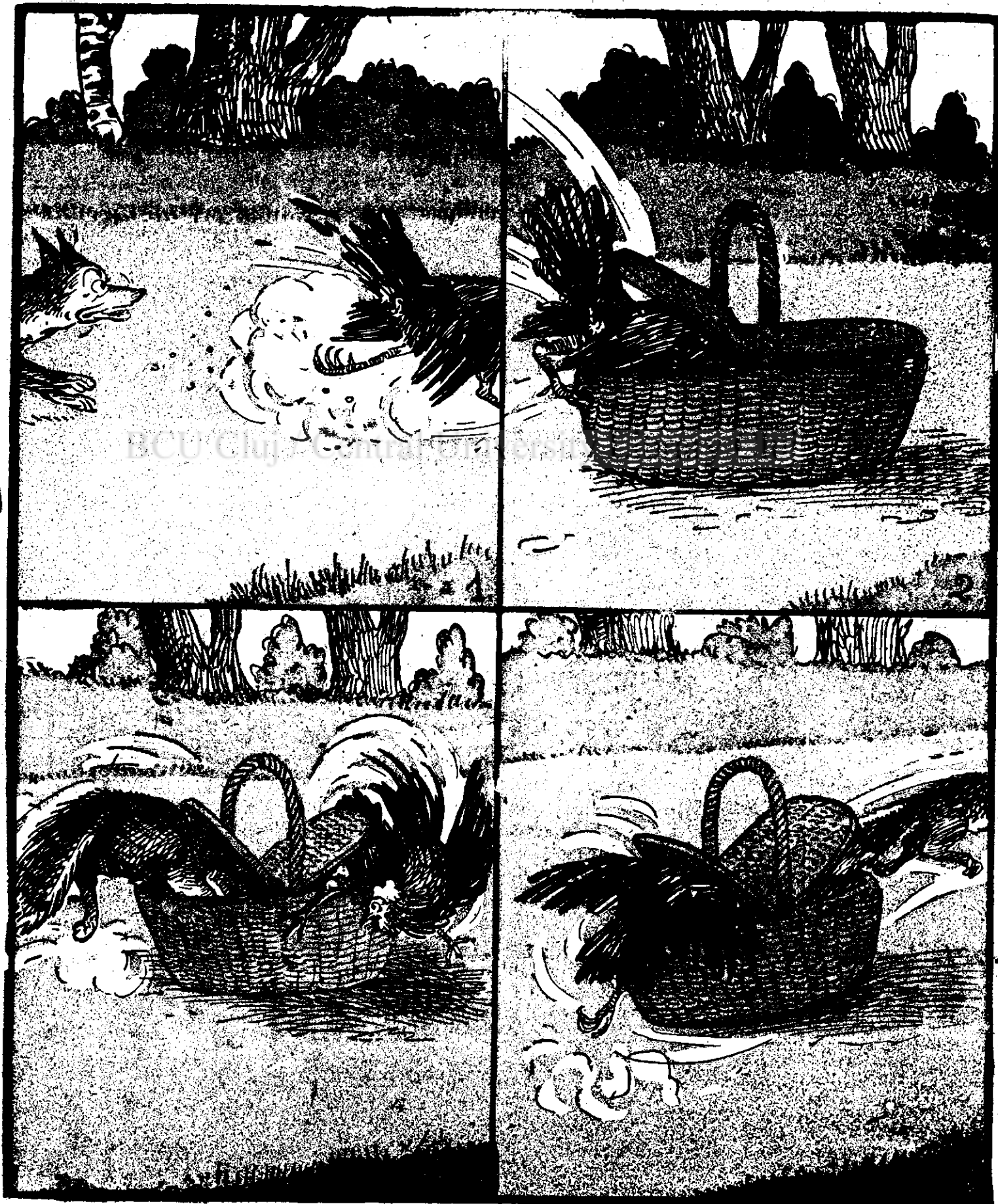
Lord. Gh. Ardeleanu. — Versificația bună dar cu subiect de loc interesant. Mai încercați.

Florin Praporgescu. — Mai trimiteți altele.





Vulpea păcălită



Sau găina ingenioasă